

Nr 109 - I
2401.

OBRZĘD
KONSEKRACJI

CZYLI
POŚWIĘCENIA BISKUPA
WEDŁUG
KSIĄG LITURGICZNYCH.

PRZEMYŚL
Z drukarni Józefa Styfiego
1931 r.

OBRZĘD KONSEKRACJI

CZYLI

POŚWIĘCENIA BISKUPA

WEDŁUG

KSIĄG LITURGICZNYCH.

PRZEMYŚL
Z Drukarni Józefa Styfiego
1931 r.

Nr inwent. 2707.

Nihil obstat.

Joannes Balicki
censor librorum.

Curia Episcopalis r. l.

Nr. 3563/31.

IMPRIMATUR.

Premislae, 22 Augusti 1931.

L. S.

Constantinus Bieda
provicarius gen.

O GODNOŚCI BISKUPIEJ.

Biskup czyli zwierzchnik, jest to osoba duchowna, pasterz zarządzający pewną liczbą dusz wiernych, pieczy jego religijnej powierzonych. Godność biskupa jest częścią i dopełnieniem Sakramentu kapłaństwa, która nadaje wybranemu na ten urząd moc i władzę wyższą od kapłańskiej. Biskupi to sami pod zwierzchnictwem Papieża stanowią kościół nauczający; i dlatego to w początkach kościoła wszelkie główne obrządkie kapłańskie, przez samych tylko biskupów mogły być wykonywane a jedynie za ich pozwoleniem przez kapłanów. Z czasem obowiązki i zakres władzy biskupów dokładniej zostały oznaczone. Do nich należy poświęcanie Kapłanów swojej diecezji, oni mają zwierzchnictwo czyli jurysdykcję nad nimi, a kapłani według obietnicy uczynionej w dzień swego poświęcenia powinni ich szanować, być im posłusznymi,

przyjmować z uszanowaniem wszystko, co od ich władzy pochodzi; jakoto listy pasterskie, rozporządzenia i tym podobne.

Wyłącznym przywilejem dostojności i władzy biskupiej jest {święcenie kapłana, bierzmowanie, święcenie w Wielki Czwartek Olejów świętych potrzebnych do św. Sakramentów, konsekracja kościołów, błogosławienie opatów, księń, panien zakonnych i t. p.

W kościele tylko biskupi diecezjalni mają prawo zasiadać publicznie na osobnej stolicy, czyli tronie, używać mitry czyli infuły, która przez swoje dwa oddzielne końce jest przypomnieniem obydwu testamentów, pastorału oznaczającego władzę pasterską w owczarni Chrystusowej, pierścienia jako godła zaślubienia duchownego i krzyża na piersiach (*crux pectoralis*).

Biskupi tytularni, zowią się ci, którzy otrzymują od Papieża nominację na biskupstwo w tych diecezjach, które przed wiekami wprowadzie do kościoła katolickiego należały i miały biskupa, lecz dziś zostają w rękach niewiernych. Że zaś tacy przez kon-

sekrację otrzymują istotnie święty charakter biskupów, a własnych diecezji nie mają, z nich przeto wybierają się zwykle pomocnicy biskupów diecezjalnych.

Obrzęd poświęcenia biskupa.

Poświęcenie biskupa należało aż do średnich wieków do metropolitów, zaś od czternastego wieku jest prawem wyłącznym Papieża i tylko za jego wyraźnym rozkazem na piśmie lub ustnie, przez innego biskupa spełnione być może.

Poświęcenie biskupa odbywa się z licznymi obrzędami przez biskupa konsekrateura przy udziale dwóch innych biskupów (współkonsekrateurów). W wigilję konsekracji, tak biskup konsekrateur, jako i wybrany (elekt) zwykle poszczą.

Kościół się ubiera i urządza jak najokazalej ołtarz dla konsekrateura, a dla wybranego (elekta) osobną kaplicę.

Biskup konsekrujący czeka u ołtarza na przybycie wybranego (elekta). Prowadzą go z osobnej kaplicy dwaj biskupi asystujący, ubrani w kapy i mitry. Zasiadłszy przed konsekratorem, starszy z asystujących biskup mówi do niego:

„Najprzewielebniejszy Ojcze, święta matka kościół katolicki żąda, abyście tego kapłana na urząd biskupi podwyższyli“.

Konsekратор: „Macież rozkaz (mandat) Apostolski?“ (to jest Papieża).

Tenże biskup asystent: „Mamy“.

Konsekратор: „Przeczytać go“. Po przeczytaniu mandatu konsekратор mówi; „Bogu dzięki“. Następnie wybrany (elekt) klęka i odmawia formę przysięgi na wierność i posłuszeństwo kościołowi i Jego głowie.

Następuje egzamin.

Konsekратор czyni wybranemu (elektowi) różne pytania względem urzędu biskupiego i przyszłego zachowania się.

„Chceszli, mówi, nauczać lud słowem i przykładem? Odpowiada: „Chcę“. Chceszli obyczaje swoje od wszelkiego skażenia zacho-

wać? „Chcę“. Zapytuje go potem względem wiary, wyszczególniając jej artykuły. Wybrany na każde zapytanie odpowiada: „Wierzę“ i obiecuje szczerze i dokładnie zachowywać święte ustawy kościelne. Potem elekt ukląkwszy, całuje rękę konsekrateura. Poczem zaczyna elekt wraz z konsekrateorem odmawiać naprzemian modlitwy przedwstępne przy rozpoczęciu Mszy św., stojąc po lewej jego stronie. Następnie odprowadzają wybranego biskupi asystujący do kaplicy.

Tu siedzącemu między asystentami, kapelani zdejmują kapę, a wkładają krzyż napierśny, rozwijają stułę po biskupiemu, wkładają tunicellę, dalmatykę, ornat i manipularz.

I n t r o i t. Tak ubrany elekt, wstępuje z asystentami do swego ołtarza, mówiąc modlitwy mszalne na środku, całuje ołtarz ale się nie obraca do ludu i mszału mu nie przenoszą.

Tymczasem konsekrateur sprawuje wszystko jak zwykle. Za wybranego (elektą) odmawia konsekrateur osobną modlitwę i Mszę świętą odprawia aż do Ewangelji.

Ewangelja. Przed Ewangelją prowadzą biskupi asystujący elekta do konsekrateura siedzącego na faldystorzu. Ten zapowiada, jakie są biskupie powinności. (Obowiązkiem biskupa jest: sądzić, tłumaczyć, poświęcać, udzielać Sakramentu kapłaństwa, ofiarować, chrzcić, bierzmować).

Elekt zdejmuje biret, konsekrateur i asystenci do niego zwrócenii w mitrach, wzywają obecnych, aby się za wybrańca Pańskiego modlili. Odpowiedziawszy Amen, odmawia się lub śpiewa litanję do Wszystkich Świętych, w czasie której elekt leży krzyżem, a Konsekrateur i asystenci biskupi w mitrach klęczą przy swoich taboretach. Po wezwaniu: „Abyś wszystkim wiernym zmarłym“... konsekrateur powstaje, obraca się do elekta, asystenci zaś klęczą, a wszyscy trzej proszą Boga, by tego wybrańca błogosławić i poświęcić raczył, zakreślając nad nim krzyż jeden, drugi i trzeci, a potem konsekrateur klęka i kończą litanję. Po niej elekt jeszcze klęczy, biskupi wstają i kładą mu na ramiona i głowę księgę Ewangelji otwartą, a potem wszyscy trzej razem

wkładają ręce na jego głowę, mówiąc do-
nośnie: „Weźmij Ducha świętego“. To samo
czynią inni biskupi, jeżeli są obecni. (Na tem
włożeniu rąk z modlitwą zależy cała istota
poświęcenia biskupa). Konsekrator odmawia
dalej nad elektem modlitwy, a szczególnie
w rzewnej prefacji prosi: „Wylej na niego
Panie, moc błogosławieństwa swego. Obra-
łeś go na urząd najwyższego kapłana, dajże
mu tę łaskę, aby zajaśniał cnotami. Udziel
mu pełności kapłaństwa twego i rosą nie-
bieskiego namaszczenia poświęć go“. Jeden
z kapłanów obwiązuje elektowi głowę dłu-
gim płóciennym ręcznikiem. Padają wszyscy
na kolana a konsekrator intonuje Hymn:
„Veni Creator“.

Po pierwszej zwrotce chór śpiewa hymn,
a konsekrator zasiada na faldystorzu, elekt
przed nim klęka. Konsekrator namaszcza mu
wierzch głowy krzyżmem świętem przy wy-
mawianiu tych słów: „Niech będzie nama-
szczoną i poświęconą twoja głowa, niebieskiem
błogosławieństwem w urzędzie biskupim“,
a robiąc trzy krzyże nad głową mówi: „W Imię

Ojca i Syna i Ducha Św. Amen. Pokój tobie — i z Duchem twoim“.

Następnie konsekратор odmawia prefację w tych słowach: „Niechaj moc Ducha świętego, Panie, napełni go wewnątrz. Niech obfituje w stałą wiarę, w czystą miłość, w szczerą pokój. Niech nogi jego będą skore do opowiadania pokoju i dobrodziejstw Twoich. Daj mu Panie, moc pojednywania. Niech mowa jego i przepowiadanie nie na słowach mądrości ludzkiej, lecz na wykazywaniu ducha i mocy się zasadza. Daj mu klucze królestwa niebieskiego, aby ich używał nie chlubiąc się władzą, której użyczasz na budowanie nie na burzenie. — Co rozwiąże na ziemi, niech będzie rozwiązane i w niebie. Komu grzechy zatrzyma, niech mu będą zatrzymane, a komu odpuści — Ty Boże także mu odpuść. Ktoby mu złorzeczył, niech będzie przeklęty, a ktoby mu błogosławił — niech będzie napełniony błogosławieństwem. Niech będzie wiernym sługą i roztropnym, którego Ty Panie stawisz nad rodziną twoją, aby im dał pokarm w stosownym czasie... Niech będzie potężnym po-

gromcą pychy, a miłośnikiem pokory. Posadź go Panie, na stolicy biskupiej do rządzenia kościołem Twoim i ludem sobie powierzonym. Wspieraj go Swoją powagą i bądź jego mocą i utwierdzeniem. Pomnóż nad nim błogosławieństwo i łaskę Twoją, aby był zdolnym miłosierdzie Twoje zjednywać i za pomocą Twej łaski mógł być pobożnym“.

Następuje namaszczenie rąk krzyżmem świętem, przy modlitwie: „Niech będą namaszczone te ręce olejem świętym i krzyżmem poświęcenia, jako namaścił Samuel Dawida Króla i Proroka, tak niech będą namaszczone i poświęcone. W imię Boga Ojca i Syna i Ducha św. czyniąc znak świętego krzyża Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa, który nas od śmierci wykupił i do królestwa niebieskiego doprowadził...“

Już odtąd nie nazywa się nowy biskup wybranym (elekt), ale konsekrowanym.

Potem podaje mu konsekратор *pastorał*, wprzód go poświęciwszy, jako znamię pasterskiego urzędu. Kładzie mu *pierścień* jako znak zaślubienia się jego z kościołem i mówi:

„Weźmij pierścień jako oznakę wiary, abys oblubienicy Bożej tj. kościoła świętego wiarą niezachwianą ozdobiony, strzegł nieskalanie“. Kapelan zdejmuje z ramion księgę Ewangelji, którą konsekратор daje w ręce konsekrowanemu mówiąc: „Weźmij Ewangelję, idź i opowiadaj ludowi tobie powierzonemu“. Udziela mu nareszcie wraz z biskupami asystującymi pocałowanie pokoju, (Pax tibi) i ci go odprowadzają do kaplicy. Konsekратор umywa ręce, a konsekrowanemu obcierają namaszczenia.

Ofiarowanie. Konsekратор odprawia dalszą część Mszy św. a gdy zbliża się chwila ofiarowania, konsekrowany w asystencji biskupów udaje się] do konsekratora, klęka i podaje mu dwie świece gorejące, dwa bochenki chleba i dwie baryłki wina. Nowy biskup wspólnie z konsekratorem ma odprawiać najświętszą ofiarę, a ta nie może być bez chleba i wina. Biskup więc nowy ofiaruje swemu konsekраторowi te obydwie żywioły, w podwójnej ilości, dla niego i dla siebie. Ta jest myśl tego obrzędu i opiera się na dawnym zwyczaju, lubo dzisiaj tego

chleba i wina, od nowego biskupa złożonego, nie używa się do konsekracji. Podobnie, że ofiara św. nie odprawia się bez światła, nowy biskup również ze światła czyni upominek. Bochenki chleba i baryłki powinny być jedne pozłacane i z herbami konsekratora, drugie posrebrzane, z herbami nowego biskupa. Te upominki zwykle niesie sześciu Panów świec-
kich, przyjaciół nowego biskupa, albo przedstawicieli różnych stanów. Poczem konsekrator i nowy biskup, stojąc od strony epistoły, wszystko przy jednym ołtarzu wspólnie od-
mawiają.

K o m u n j a. Komunją pod obiema postaciami to jest połowę hostji i część Najświętszej Krwi Pańskiej nowy biskup przyjmuje od konsekratora.

Błogosławieństwo mszalne daje tylko konsekrator, poczem zasiada na faldystorzu a nowy biskup przed nim klęka. Konsekrator poświęca „infułę“ i wkłada wraz z towarzyszącymi biskupami na głowę nowego biskupa i mówi:

„Wkładamy Panie, na głowę tego biskupa

i Twojego zapaśnika przyłbicę obrony i zbawienia, aby ozdobną twarzą i uzbrojoną głową, rogami obydwu testamentów straszonym się stawał dla przeciwników prawdy i był potężnym ich pogromcą, któremu udzielaj twej łaski Ty Boże, któryś oblicze Mojżesza sługi twojego, z rozmowy z Tobą promieniami jasnymi twego światła i prawdy ozdobił, a na głowę Arona twojego Arcykapłana tiarę włożyć kazałeś". Następnie poświęca rękawiczki i wkłada poświęcone na ręce nowego biskupa mówiąc:

„Otocz Panie ręce Twojego sługi czystością nowego człowieka, który z nieba zstąpił, aby jako Jakób Twój umiłowany mając ręce okryte skórkami kozłąt, dawszy ojcu pokarm i napój przyjemny, błogosławieństwo ojcowskie uzyskał, tak i ten składając swojemi rękami zbawienną ofiarę, łaski Twojej błogosławieństwo uzyskać zasłużył. Przez Pana naszego Jezusa Chrystusa Syna twojego, który stawszy się na podobieństwo grzesznika, Tobie siebie samego za nas ofiarował Amen“.

Włożywszy mu potem „pierścień“ biskupi

na palec prawej ręki, wstaje, bierze go za rękę wraz z asystującymi biskupami, umieszcza go twarzą do ludu na faldystorzu, na którym sam siedział i to się zowie Intronizacją. Jeżeli się konsekracja odbywa w katedrze własnej nowego biskupa, to nowego biskupa sadzają na właściwym tronie. Następnie konsekrator podaje nowemu biskupowi pastorał, sam zaczyna hymn: *T e D e u m l a u d a m u s*, który kler przy towarzyszeniu organów śpiewa. Gdy ten hymn duchowieństwo śpiewa asystujący biskupi prowadzą nowego biskupa przez kościół w mitrach, przedstawiając go ludowi, a on błogosławi mu, nic nie mówiąc.

Skoro powróci do ołtarza, śpiewa nowy biskup: „*Sit nomen Domini benedictum*“ i w głos wszystkiemu ludowi, żegnając po trzykroć, uroczyste błogosławieństwo daje po pierwszy raz. Obróciwszy się nareszcie do konsekratora, przyklęka i śpiewa po trzykroć: „*Ad multos annos*“, to jest szczęśliwych lat. Jest to podziękowanie konsekratorowi z życzeniem mu długich lat dla pożytku kościoła; po odśpiewaniu oddaje kapelanowi

nowy biskup pastorał, a sam idzie w objęcia konsekratora z braterskim uściskiem, następnie i do biskupów asystujących. Dawny to obyczaj, jak św. Augustyn w liście o poświęceniu Eradjusza powiada, że lud na okazanie radości, trzydzieści sześć razy wykrzyknął: „Bogu dzięki, Chrystusowi cześć, wysłuchaj Chryste, niech żyje Augustyn; Ty Ojciec, Ty biskup; przyzwoita i sprawiedliwa rzecz; prawdziwie zasłużony, prawdziwie godny; wysłuchaj Chryste, zachowaj nam Eradjusza“.

Poczem odmawia konsekrator przy swoim ołtarzu ostatnią Ewangelię, a konsekrowany idzie do swojej kaplicy, i wszyscy rozbierają się z szat kościelnych.

Taki to jest wspomniały ceremoniał, którego szczegóły niektóre sięgają czasów apostołskich, inne zaś, chociaż późniejsze, jednak bardzo stare i piękne.

20,